

УДК 657:336.22: 334.72

Панченко О.М.

канд.економ.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОБЛІКОВІ ТА ПОДАТКОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СЕКТОРУ ІННОВАЦІЙНОГО МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В КОНТЕКСТІ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Післявоєнне відновлення України – складне та багатомірне завдання для кожного українця, місцевих громад та державних інституцій. Член-кореспондент НАН України, професор С. В. Іванов визначає: «Сьогодні, в найзагальніших рисах, відновлення економіки можна трактувати як комплекс заходів у різних сферах господарської діяльності країни, спрямованих на відновлення її конкурентоспроможності, налагодження виробництва, підвищення рівня життя людей і внутрішнього та зовнішнього попиту на основі інноваційних підходів і технологій» [1, с.78]. Він наголошує, що відновлення має відбуватися на основі розробки спеціальних програм, спрямованих на вирішення породжених війною різноманітних проблем. Аналіз інших публікацій різних авторів з теми відновлення України дозволяє впевнено стверджувати, що застосування інструментів програмного методу у майбутній розбудові нашої держави підтримується всіма дослідниками. Відмінності спостерігаються у змісті та напрямках післявоєнного відновлення.

Вважаємо, що одним з пріоритетних напрямів вказаних програм соціально-економічної відбудови України має стати комплекс заходів для створення умов стосовно розвитку сектору малого підприємництва, особливо його інноваційного прошарку. Адже потужний сектор малого підприємництва – це надійні підвалини для сталого розвитку будь-якої країни, формування впливового громадянського суспільства, джерело усіляких інновацій, нові робочі місця, наповнений пенсійний фонд, інструмент реалізації творчого начала у багатьох людей тощо.

Але за результатами вивчення низки проєктів з основних напрямів післявоєнної відбудови, оприлюднених для обговорення, складається враження, що саме цій аспекту чомусь не врахований належним чином.

Наприклад, у класифікації головних напрямків відновлення Центру економічних та політичних досліджень, що анонсовані у роботі «Нарис про відбудову України» [2]. У Проєкті Плану відновлення України (Матеріали робочої групи «Відновлення та розвиток економіки»), створеного при КМУ

Україні питанням розвитку сектору малого підприємництва прямо присвячено завдання 2.1 п.2.2.[3] Запропоновані заходи, нажаль, носять загальноопи-совий характер, що відразу викликає сумніви щодо дієвості такої програми саме у реалізації вказаного вище завдання. Крім того у програмі взагалі не розглядаються облікові та податкові інструменти стимулювання розвитку сектору інноваційного малого підприємництва. На нашу думку це потрібно виправляти.

У світі розроблені та успішно діють різноманітні обліково-податкові, які спрощують та роблять більш ефективним функціонування сектору малого бізнесу. Цей світовий досвід треба вивчати та адаптовано до умов українського соціально-економічного середовища комплексно впроваджувати.

При цьому слід врахувати особливості різних прошарків сектору малого підприємництва для створення системи найбільш дієвих інструментів державного впливу на їх діяльність та ділову активність. Серед податкових важелів пріоритетними мають бути не стільки пільги (костилі для слабких), скільки спрощення адміністрування оподаткування, спрямованого на зниження витрат часу та грошей конкурентоспроможних підприємств, у тому числі інноваційного сектору економіки, на ведення обліку та звітності.

Наприклад, впровадження системи податкових забезпечень в обліку - це приклад такого спрощення. Завдяки застосуванню податкового забезпечення платник податку звільняється від необхідності щомісячно розраховувати величину податкових зобов'язань з урахуванням поточних показників доходів, витрат тощо. Податкове забезпечення виконує роль своєрідного амортизатора, який дозволяє рівномірно розподіляти в обліку очікувану величину витрат на сплату податків впродовж звітного періоду, що істотно знижує податкові ризики, фінансові ризики, зокрема, щодо погіршення фінансової стійкості підприємства через коливання ліквідності, обумовлені нестабільною сумою грошових виплат податкових зобов'язань та порушень ритмічності господарської діяльності. За підсумками звітного періоду величину податкових зобов'язань уточнюють та корегують відповідно до фактичних показників діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Іванов С. В. Економічне відновлення і розвиток країн після збройних конфліктів та воєн: невтрачені можливості для України [Текст] / С. В. Іванов // Економіка України. – 2019. – № 1. – С. 75–89
2. Нариси про відбудову України // Центр політичних та економічних досліджень, квітень 2022. URL: https://cepr.org/sites/default/files/news/BlueprintReconstructionUkraine_ukr.pdf
3. Проєкти Плану відновлення України (Матеріали робочої групи «Відновлення та розвиток економіки») URL:

<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/economic-recovery-and-development.pdf>